

SZ7BP_SP1S

Seminář ke speciální pedagogice 1

SOMATOPEDIE

Mgr. Kateřina Šimčíková

Podzim 2015

371305@mail.muni.cz

Somatopedie

- **pohybové vady**
 - dle místa vzniku: obrny, malformace, amputace, deformace
 - dle doby vzniku: získané a vrozené

Mozková obrna (MO)

- Dříve název „dětská mozková obrna“ (DMO)
- rané poškození mozku vzniklé před porodem, za porodu nebo krátce po něm, projevující se převážně v poruchách hybnosti
- etiologie:
 - prenatální faktory - anoxie, infekce v časném těhotenství, nezralost plodu
 - perinatální příčiny - protrahovaný porod, užití množství analgetik, anestetik
 - postnatální příčiny - úrazy hlavy, infekce CNS, bronchopneumonie, enteritidy, dyspeptické stavy, novorozenecká žloutenka při RH inkompatibilitě

Mozková obrna (MO)

- formy (Lesný, I. 1989):
 - spastické
 - nespastické
 - lehké mozkové dysfunkce
- klasické dělení MO:
 - hypertonická forma
 - hypotonická forma
 - mozečková forma
 - atetoidní forma

Mozková obrna (MO)

- **dělení spastických forem**

- hemiparetická - spastická obrna horní i dolní končetiny jedné poloviny těla s převážným postižením horní končetiny (ohnuta v lokti), dolní napjatá, zkroucená (našlapuje na špičky); kognitivní kapacita lehce subnormální; levá polovina - nižší IQ, pravá polovina - normální IQ
- diparetická - postiženy jsou zejména abduktory stehů nohy ve vnitřní rotaci, nůžkovitá chůze (kolena o sebe třou) a po špičkách; dobrá prognóza kognitivního vývoje
- kvadruparetická - obrna všech čtyř končetin s převážným postižením dolních končetin (pokud vznikla zdvojením formy diparetické) nebo horních končetin (pokud vznikla jako zdvojená forma hemiparetická); nejméně příznivá prognóza kognitivního vývoje

Mozková obrna (MO)

- **dělení nespastických forem**
 - hypotonická - snížené svalové napětí (vyskytuje se v kojeneckém věku, později se mění na spastickou nebo dyskinetickou - kolem 3. roku)
 - dyskinetická - nepotlačitelné mimovolní pohyby při pokusu o volní pohyb
 - mozečková - snížení svalového napětí a poruchy pohybové koordinace; relativně vzácná forma, vedoucí k velmi těžkému pohybovému postižení, prakticky vždy přítomno velmi těžké postižení intelektu

MO jako porucha hybnosti:

- mozková obrna bývá provázena i dalšími poruchami a vadami
- poruchy hybnosti
- poruchy motoriky pohybové i mluvní
- spasticita - trvalé napětí svalstva centrálního původu
- hypotonie - snížený svalový tonus
- dyskineze - nepotlačitelné mimovolní pohyby
- syndrom hypokinetický - nedostatek mimiky, mimické svaly jsou bez pohybu
- syndrom atetotický – vlnité, hadovité až červovité pohyby, které vznikají při každém malém podnětu
- syndrom choreatický - prudké, trhavé, neuspořádané pohyby malého rozsahu ale značné intenzity
- syndrom balistický - rychlé pohyby často celých končetin
- syndrom myoklonický - drobné trhavé záškuby svalstva

Somatopedie - vzdělávání

- **raná péče a vzdělávání:**
 - raná péče - velký význam terénní práce, podpora rodiny a vývoje, SPC
 - rozvoj jemné motoriky, vnímání, rozumových schopností, koncentrace pozornosti, dorozumívací schopnosti,...
- **MŠ:**
 - velký význam pro rozvoj poznávacích procesů a socializace
 - mohou navštěvovat běžnou MŠ (učitelky - nutná znalost problematiky v oboru), speciální třídu v MŠ (speciální pedagog), speciální MŠ, dětský rehabilitační stacionář

Význam, úkoly a organizace školy při zdravotnických zařízeních

- speciální mateřská škola:
 - při nemocnici (podobně v dětské léčebně, ozdravovně)
 - zajišťuje výchovu dětí zpravidla od 2-3 let do 6-7 let
 - **cíl** - překonat kritickou dobu, kterou dítě prožívá během hospitalizace; zlepšit jeho psychický stav, který úzce souvisí s jeho uzdravením; udržet jeho vývojovou úroveň; vrátit ho rodičům spokojené a plné pohody

Význam, úkoly a organizace školy při zdravotnických zařízeních

- základní škola:
 - ve speciální ZŠ při nemocnici se vyučuje podle učebních plánů a osnov ZŠ, redukovaných a upravených na základě zdravotního stavu žáků, dále podle časového rozsahu povoleného jednotlivým žákům lékařem a podle časové náročnosti léčebného režimu
 - v případě potřeby se vyučuje podle učebního plánu a osnov ZŠ praktické a ZŠ speciální
- **rozvrh a učební plán** - vyučuje se podle rozvrhu každý den jeden z hlavních předmětů (český jazyk, matematika, cizí jazyk); k němu se přiřazuje jeden z vedlejších předmětů, délku vyučování (= počet vyučovacích hodin u jednotlivých žáků) stanoví ošetřující lékař; děje se tak s ohledem na zdravotní stav a povahu nemoci žáka

Předprofesní a profesní příprava

- situace se posledních letech pozitivně mění, stále však není dostačující
- Národní plán vyrovnání příležitostí pro občany se ZP (1998):
 - legislativně zakotvit povinnost přizpůsobit formu přijímacích a závěrečných zkoušek podle druhu zdravotního postižení uchazeče
 - podporovat středoškolské programy zahrnující co nejvíce poznatků bezprostředně využitelných v praktickém životě a ve volném trhu práce
 - rozšířit počet možností pro celoživotní vzdělávání ZP
 - převést procento zaměstnávaných občanů se ZPS přímo do novely zákona o zaměstnání
 - pokračovat v kompenzacích platby sociálního pojištění a další podpoře zaměstnavatelů zaměstnávajících převážně ZP působících v běžném konkurenčním prostředí
 - legislativně upravit Institut podporovaného zaměstnávání
 - zvýšit dotace na provoz chráněných dílen

- Video: mozková obrna
- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1095946610-diagnoza/48-detska-mozkova-obrna/video/>

Děkuji za pozornost 😊